

Tuntisuunnitelma: Tekoälystereotyytiat

Suunnitellut luokka-asteet: 9.lk. ja lukio

Oppimistavoitteet:

- Tiedostaa, että tekoäly käyttää oppimateriaalinaan valtavaa määrää dataa, jossa on mahdollista olla virheellistä ja vahingollista informaatiota.
- Tiedostaa, että tekoäly käyttää materiaalinaan valtavaa määrää dataa. Siitä huolimatta tekoälyn tulokset saattavat olla syrjiviä tai vinoutuneita ja vahvistaa stereotyytioita.
- Ymmärtää, ettei tekoäly todennäköisesti tunnista stereotyytioita ihmisen tavoin
- Tiedostaa, että tekoälyä voi kouluttaa toimimaan stereotyytioihin nojaten niin tarkoituksella kuin tarkoituksettomasti.

Taustatietoa opettajille:

Jatkomateriaalia aiemmalle “Tekoälyhallusinaatio” -oppimateriaalille.

Tuntisuunnitelmat:

1. Katsotaan yhdessä Faktabaarin video aiheesta: [linkki]
2. Katsotaan Youtube-video “[Asking AI to create a stereotype person for each country](#)” ja pysähdytään eri maiden kohdalla pohtimaan, mitä stereotyytioita kuvassa on nähtävissä ja mistä nämä voisivat juontaa juurensa? Esim.
 - a. Australia, surffarilook
 - b. Belgia, suklaaviikset
 - c. Brasilia, jalkapalloileva lapsi

Onko videolla nähtävissä erikoisia stereotyytioita? Mistä suomalaisen henkilön ulkomuoto voisi juontaa juurensa?

3. Katsokaa millaisia tuloksia eri tekoälyt antavat eri ammattinimikkeillä, esim. sairaanhoitaja, lääkäri, insinööri, jne. Onko tuloksissa havaittavissa stereotyytioita?
4. Oppilaat jakautuvat 3-4 hengen ryhmiin ja päättävät yhdessä generatiiviselle tekoälylle annettavan kehotteen, esim. “viisihenkinen perhe piknikillä” tai “vihainen ihminen ajamassa autoa”. He syöttävät kehotteen eri GenAI-työkalusivuille, kuten [CrAlyon](#), [DALL-E mini](#), [KREA](#), [Copilot](#), ja vertaavat saatuja kuvia. Onko kuvissa nähtävissä stereotyytioita? Näkyykö eri tekoälyjen tuottamissa kuvissa erilaisia stereotyytioita?

Vinkki: Kannattaa kokeilla syöttää kehoite englanniksi ja välttää esim. sukupuolittavia tai kansallisuuksiin viittaavia termejä, ellei halua nähdä juuri näihin liittyviä tuloksia.

5. Esitellään tulokset muille ja keskustellaan aiheesta.

